

Zie voor meer opinieartikelen
trouw.nl/opinie

Natuurherstel

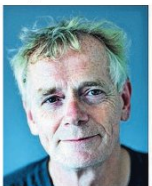
Laat de droge, zure Veluwe weer ouderwets stuiven

Oppeplannen voor de uitgemergelde Veluwe zetten geen zoden aan de dijk. **Flip Witte** bepleit een radicalere aanpak.

Door verzuring, vermesting en verdroging holt de biodiversiteit op de Veluwe achteruit. De provincie Gelderland bereidt nu plannen voor om de natuur op te kalefateren. Het lijkt vooral te gaan om kleinschalige technische maatregelen, maar om de natuur echt te helpen, dienen zaken grondig te worden aangepakt.

Verontreiniging van de lucht met stikstof heeft de Veluwse bodem volledig vermest en verzuurd. Op de verzuurde bodem kunnen maar weinig plantensoorten gedijen. Eiken sterven massaal. Bramen en grassen rukken wél op, profiterend van de stikstof die decennialang als manna uit de hemel zal komen vallen. Insecten, slakken en vogels verdwijnen omdat de planten die ze verorberen te weinig mineralen en fosfaat bevatten. Eierschalen van vogels zijn flinterdun en als er toch kuikens uitkomen, breken zij hun pootjes. Roofvogels trekken weg. Het is stiller geworden, bovenop de Veluwe.

Verdroging is het tweede grote probleem. De nattere Veluwezoom heeft ernstig last van dalende grondwaterstanden door onder andere het oppompen van grondwater door drinkwaterbedrijven en industrie. Beekprik en rivierdonderpad liggen spartelend op de drooggevallen beekbodembodem, libellen en beekjuffers leggen ook het loodje. Zelfs na de natte maanden van de afgelopen winter staan sommige beken nog steeds droog.

Flip Witte
 ecohydroloog

Verstuiving brengt mineraalrijk zand naar boven. FOTO ANP

De gevolgen van de stikstoflast op de heide zijn jarenlang bestreden door de zure bovenlaag weg te plaggen. Recent onderzoek toont echter aan dat met het plaggen ook de mineralen zijn afgevoerd die de bodem beschermen tegen verzuring. Nu proberen natuurbeschermers de bodemzuurgraad weer op orde te brengen door experimenteel steenmeel uit te strooien.

Symptoombestrijding

Net als steenmeel tegen verzuring is een van de voorgestelde oplossingen tegen de verdroging niet meer dan symptoombestrijding: rivierwater naar de Veluwe pompen. We doen dat al meer dan een halve eeuw in onze waterleidingduinen. Het gevolg zal vervuiling van het schoonste grondwater van Nederland zijn, en mogelijk een verdere afbraak van de natuur. Voorzuiveren en oppompen van rivierwater kost bovendien energie en geld. Een radicale oplossing die verzuring en verdroging tegelijk aanpakt, is het drastisch kappen van soortenarme naaldakkers om die te vervangen door stuifzand

en heide. Verstuiving brengt mineraalrijk zand naar boven dat vervolgens elders neer dwarrelt. Bijen, vlinders, nachtzwaluw, klapekster, hagedissen en vele andere soorten zullen ervan profiteren.

Stuifzand en hei verdampen weinig, zodat meer neerslag overblijft om het grondwater aan te vullen.

Kap een kwart van het productiebos en vele soorten zullen profiteren

Het scheelt ongeveer 300 millimeter waterverlies per jaar. Kap een kwart van de productiebossen op de Veluwe (150 vierkante kilometer) en je wint 45 miljoen kubieke meter water per jaar. Evenveel als een miljoen mensen jaarlijks aan leidingwater gebruiken.

Met het open stuwende land-

schap keren we terug naar een situatie die eeuwenlang heeft bestaan. De topografische kaart van anderhalve eeuw geleden laat een landschap van overwegend hei en stuifzand zien. Hoewel er destijds beduidend minder neerslag viel, stroomde er twee tot drie keer zoveel water door de beken. Het bos kwam er vooral na de beurscrash van 1929, toen de rijksoverheid werklozen massaal dennen liet aanplanten.

Bos voor intensieve veehouderij

Dennenakkers kappen is in strijd met het streven van het Rijk naar meer bos in Nederland, onder andere voor de opslag van CO₂. Laten we daarom ter compensatie de intensieve veehouderij nabij de Veluwe saneren om daar bos te ontwikkelen. Van de 25 grootste stikstofvervuilers in Nederland zitten er acht ten westen van de Veluwe.

Met deze maatregel wordt het stikstofprobleem eindelijk bij de bron aangepakt. Bovendien gaat de CO₂-vastlegging op de vochtige grond daar veel beter dan bovenop de droge en uitgemergelde Veluwe.